

A csapat ruházati gazdálkodás gyakorlata a változások tükrében

Marosán László főhadnagy

A csapatszintű ruházati gazdálkodást közvetlenül tervező, szervező, irányító ruházati szakembernek naponta szembesülnie kell az elvi irányítást megtestesítő szabályozók és a gyakorlati élet által megfogalmazott feladatok, elvárások összhangjának megteremtésével.

A gazdálkodási tevékenység rendszerén belül a tervezés végrehajtása során a rendelkezésre álló pénzügyi lehetőségek ismeretében – a tervezőnek – állandó bizonytalanságot jelent, hogy a várható, vagy csak körvonalaiban ismert feladatok anyagszükségletét helyesen tervezte-e meg.

Előrelépés tapasztalható abban, hogy az éves szükségletek tervezése előtt megközelítő valószínűséggel rendelkezésre állnak a legfontosabb információk: az egység előtt álló fő feladatok, a gyakorlatok, összevonások, mozgósítási feladatok, báziskiképzések, diszlokációk várható időtartama, létszámvonzata. Ha a tervezést végrehajtó előtt nem ismertek a jövő év feladatai, a tervezést a viszonylag állandó elemekre építve a gyakorlati tapasztalati adatok alapján némi túlbiztosítással kénytelen végrehajtani.

Itt egy lényeges megállapítást tehetünk: a ruházati szolgálatban a költségvetési előirányzaton alapuló teljes körű pénzgazdálkodás jól funkcionál, rugalmas „sok mindent” kibír.

Az önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkező alakulat parancsnoka a ruházati szolgálat számára határozza meg egyértelműen a végrehajtandó feladatok ruházati kihatásának mennyiségét és a biztosítás helyét, az illetmény és pénzügyi finanszírozás gondja a ruházati szakember vállára nehezedik. Így ha az év közben végrehajtásra kerülő feladatok meghaladják a rendelkezésre álló és tervezett források nagyságrendjét ilyenkor marad a pótelőirányzat, áruhitel, esetleg célhitel kérelem.

Az eddig érvényben levő tervezési, elszámolási, elemzési rendszer az esetek többségében nem tudott segítséget adni a ruházati szakember számára abban, hogy meggyőző érvekkel, bizonyítékokkal rukkoljon elő annak alátámasztására, hogy a nem tervezett, vagy méreteiben nem ilyen nagyságrendűre tervezett és végrehajtott feladatok milyen többletköltséggel jártak. Ilyenkor az első – nem helytálló – következtetés, hogy a ruházati szolgálat az engedélyezett előirányzatot túllépte, ebből következik a feladat is: a jövőben a rendelkezésre bocsátott kereteken belül gazdálkodjon.

A bevezetett új tervezési rendszer biztos támaszt nyújt a gazdálkodó részére mind az előre tervezhető, mind pedig a váratlan feladatok végrehajtásához. A feladatok költségszemléletű tervezésével és megoldásával lehetőség van az elemzés folyamatba építésére. Időben választ kapunk, hogy a végrehajtott konkrét feladatok során a felhasznált pénzeszközök, anyagok miatt nem érték el a tervezettet, illetve a kerettüllépés milyen összefüggésben van a végrehajtott feladat hatáskörével.

Az egy naptári évhez kapcsolódó tervezési és elszámoltatási rendszer jobb lehetőséget teremt a gazdálkodási időszak során levonható következtetések és elemzési mutatók felhasználására és beépítésére a következő év tervezési munkájában. Az új tervezési rendszer minden hatása jelenleg még nem látható, de szilárd alap a gazdálkodás-tervezői és szervezői munka további korszerűsítéséhez.

Az egység ruházati szolgálat ellátási-szolgáltatási tevékenységét, annak színvonalát jelenrösn befolyásoló tényező, az alegység-szolgálatvezetői állomány felkészültsége.

Az alegység-szolgálatvezetői képzés nincs megoldva, így a beosztásba kerülők felkészítése a ruházati szolgálatra hárul. Figyelembe véve azt a tényt, hogy az alegység-szolgálatvezetői beosztásba kerülő tiszthelyettesek átlagos, vagy annál gyengébb képességűek, felkészítésükre és munkájuk folyamatos segítésére, ellenőrzésére jelentős időt kell fordítani. Körükben a fluktuáció igen nagy, így a hézagmentes vezetés időnként csorbát szenved. A beosztás feltöltése után a kiképzést előlről kell kezdeni, ami fokozott erőfeszítést kíván a gazdálkodó szolgálattág vezetőjétől, különösen ha a szolgálatvezetői váltás nem egy időben történik.

A 18 hónapos sorkatonai szolgálat bevezetése megnövelte a hivatásos állomány, így az alegységparancsnoki és alegység-szolgálatvezetői állomány leterheltségét is. Az állományváltások, állománymozgások dinamizmusa megnövekedett.

A sorállomány ruházati ellátása – a minőségi követelményeknek változatlanul szintentartása mellett – a leszerclések, bevonulások, idényruhacserék, báziskiképzések, összevonások, gyakorlatok, lövészetek körforgásában még terszerűbb, szervezettebb, gyorsabb, pontosabb, szakszerűbb munkát követel az alegység-szolgálatvezetői állománytól is. E feladatnak csak az elméletileg jól felkészült, a szabályzatokat, utasításokat ismerő és gyakorlati jártassággal rendelkező szolgálatvezető képes eleget tenni, aki természetesen nem nélkülözheti az alegység parancsnokának hathatós támogatását sem.

A ruházati szükségletek tervezésénél egyik állandóan jelenlevő és annak váltakozó hullámmzású eleme a ruházati anyagokban bekövetkező hiányok, károk nagyságrendje.

Visszatérő jelenség – lehet, nem általánosítható – hogy a ruházati anyagokba bekövetkező károk, hiányok okaít a megfelelő szabályozók hiányára, vagy a meglévők humánusságára vezeték vissza.

Meggyőződésém, hogy a társadalmi tulajdon védelmét egyszerűen mindenből kiragadva önmagában értékelni, elemezni nem szabad. Ez a módszer nem ad teljes képet és garanciát a negatív jelenségek megszüntetésére.

Az anyagi fegyelem kérdését a szabályzat szerinti élet, az általános katonai rend és fegyelem fogalomkörén belül, azzal összefüggésben, annak egyik elemeként kell értékelni. Annál az alakulatnál, ahol az anyagi fegyelem éveken

keresztül egyértelműen rossz, ott nem lehet elmondani, hogy az általános katonai rend és fegyelem szilárd, a szabályzat szerinti élet jó.

Az az alegységparancsnok, aki az alaprendeltetésből adódó fő feladatok mellett az alapszabályzatok, szakutasítások vonatkozó részének ismeretében nap mint nap foglalkozik a katonák ruházati ellátásának, a szolgáltatási igényeinek kielégítésével az eredmény, a bekövetkező károk csökkenésében, az öltözeti összkép állandó jó szintjében, a szolgáltatási mutatók stabilizálódásában, a ruházat és lábbeli rendszeres, szakszerű viseletében, karbantartásában mutatkozik meg.

Fenti megállapításaimat személyes gyakorlati tapasztalatomra alapozom.

Ezt a munkát már a bevonulás napján el kell kezdeni, tájékoztatni a bevonuló újoncot a kiadásra kerülő ruházati anyagok köréről, mennyiségéről, azok rendeltetésszerű használatáról, a kiadott ruházatért őket terhelő erkölcsi, anyagi, fegyelmi felelősségéről. A ruházat pótlásáról, cserék lehetőségéről, a kulturált megjelenésről és ez irányú kötelességükről.

Az alapkiképzés időszakában megfelelő óraszám áll rendelkezésre a ruházati ellátás rendjének, a szolgáltatások igénybevételének módjáról megismertetni az állományt. A kötelék kiképzés időszakában, állománygyűléseken, szakaszszabadgyűléseken rendszeresen értékelni kell az anyagi fegyelem, a ruházati anyagok és felszerelések karbantartottságának helyzetét, ha szükséges személyre szólóan is.

A szocialista versenymozgalom értékelésénél érvényt kellene szerezni annak az elvnek, hogy a ruházati kárt okozó, ruházatát elhanyagoló katonára ne érjen el címlet.

Az ismételt károkozókka szemben az anyagi felelősségrevonás mellett fegyelmit is alkalmazni kell.

A reggeli rajszemlék végrehajtása ne formális legyen, azt mindig ellenőrizze a század állományába tartozó hivatásos állományú személy, és a felmerült hiányosságokra azonnal intézkedjen. A századparancsnok követelje meg és ellenőrizze, hogy a rajparancsnokok és szakaszparancsnokok eleget tesznek-e a katonák ruházati ellátásával, a járandóságok kiadásával kapcsolatos ellenőrzési feladataiknak. Az ügyeleti szolgálat legyen felkészítve feladatára, tudja mi történik az alegységnél az oda nem tartozó személyek az alegység körletbe ne menjenek be.

Nagyobb állománymozgások után feltétlenül szükséges a ruházati anyagok és felszerelések teljes körű leltározása. A belső ellenőrzési tervekben meghatározott ellenőrzések, elszámoltatások kerüljenek végrehajtásra.

A KISZ-vezetőségek, alapszervezetek foglalkozzanak a ruházati anyagok megőrzésének, karbantartásának helyzetével, fő hangsúlyt a meggyőzősre, felvilágosító munkára, a személyes példamutatásra helyezve.

Összefoglalva, annál az egységnél ahol a szabályzat szerinti élet, az általános katonai rend, fegyelem szilárd, jó szintű; ez kihat és érezteti hatását és önmagában is feltételez egy stabil anyagi fegyelmet. A ruházati anyagok megőrzésével, karbantartásával, rendeltetésszerű használatával kapcsolatos követelmények betartása egyik bizonyítéka a színvonalas ruházati ellátási-szolgáltatási tevékenység megvalósulásának.

Írásomban a ruházati gazdálkodással összefüggő részterületekről, azok hatásáról írtam, amelyeket aktualitásuk, vitatottságuk és a megoldás keresésének igénye tett érdekessé számomra.